БАЯНХОНГОР АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Өлзийт сумын Засаг даргын 2023 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

Аудитын код: БНА-2024/11/НА-СТА-ТТЗ

Цахим хуудас: www.audit.mn
Баянхонгор хот
2024.03.25

Баянхонгор аймаг дахь Төрийн аудитын газрын дарга, Тэргүүлэх аудитор: Б.Мөнхбат
Утас: 99007576 Цахим хаяг: munkhbatb@audit.gov.mn
Ахлах аудитор: М.Алтантуяа
Утас: 99442140 Цахим хаяг: altantuyam@audit.gov.mn
Аудитор: Б.Наранцэцэг
Утас: 88093788 Цахим хаяг: Narantsetsegbat@audit.gov.mn
Цахим хуудас: www.audit.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

АГУУЛГА

1.ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ 3

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ 5

3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА 15

3.4.1 Мөнгөн хөрөнгө 17

3.5.2 Авлага 18

3.5.4 Бараа материал 18

3.5.6 Үндсэн хөрөнгө 19

3.5.7 Өр төлбөр 21

3.5.10 Засгийн газрын хувь оролцоо 21

3.5.11 Орлогын данс 21

3.5.12 Зардлын данс 22

4. АУДИТЫН ТАЙЛАН 27

4.1 Ерөнхий зүйл 27

4.2 Материаллаг байдал 27

4.5 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт 28

4.6 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал 28

4.6.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт 28

4.7 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт 28

4.7.1 Завсрын аудитын талаар 28

5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ 29

5.1 Зөвлөмж 29

Товчилсон үгийн жагсаалт

УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
ТӨБЗГ	Төрийн өмчийн бодлого зохицуулалтын газар

БАЯНХОНГОР АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР
310 дугаар байр, Лувсанданзанжанцангийн
өргөн чөлөө 3 дугаар гудамж, Номгон 1 дүгээр баг,
Баянхонгор сум, Баянхонгор аймаг, 64101
Утас: (976) 70442584
Цахим шуудан:procurement. bayankhongor@audit.gov.mn

2024.03.25 № 2/111

танай____________-ны № ____________ -т

ӨЛЗИЙТ СУМЫН ЗАСАГ ДАРГА
Т.ЭРДЭНЭБАТ ТАНАА

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.3-д заасны дагуу Өлзийт сумын Засаг даргын 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх нэгтгэсэн санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Өлзийт сумын Засаг даргын 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан.

Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Байгууллагын удирдлага нь санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангаа бэлтгэхдээ нягтлан бодох бүртгэлийн тасралтгүй байх зарчмыг ашигласан байна. Цаашид тус байгууллагын талаар чиг үүрэг нь өөрчлөгдөж татан буугдах, нэгдэх асуудал гараагүй тул байгууллагын тасралтгүй байдлын талаар нөхцөл үүсээгүй гэж үзсэн болно.

Аудитын гол асуудал

Аудитыг гүйцэтгэхэд аудитын хамрах хүрээний хязгаарлалт хийх шаардлагагүй болон хангалттай, зохистой нотолгоог олж авах боломжгүй нөхцөл үүсээгүй тул бидний олж авсан нотолгоо нь аудитын дүгнэлтийн суурь болоход хүрэлцээтэй, зохистой гэж үзлээ.

5020408

Тус сум нь 15 нэр төрлийн орлогоор 544,410_9 мянган төгрөг төвлөрүүлэхээс 792,500.0 мянган төгрөгийг төвлөрүүлж, нийт орлого 145.6 хувьтай биелүүлж, аймгийн төсөвт 227,584.9 мянган төгрөгийг төвлөрүүлсэн.

Бусад асуудлын хэсэг

Байгууллагын удирдлага бусад мэдээлэлтэй холбоотой үүрэг хариуцлагыг хүлээнэ. Өлзийт сумын Засаг даргын 2020-2024 онд хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны мөрийн хөтөлбөрийн 2023 оны хэрэгжилтийг 89.44 хувийн гүйцэтгэлтэй гэж тайлагнасан байна.

Өлзийт сумын Засаг даргын санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангаас бусад үйл ажиллагааны тайлан, мэдээ, гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөний биелэлт зэрэг мэдээлэлтэй танилцсан. Танилцахад материаллаг буруу илэрхийлсэн зүйл илрээгүй.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Өлзийт сумын Засаг даргын санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн нэгтгэсэн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР Б.МӨНХБАТ

[illegible]

: procurement. bayankhongor@audit.gov.mn
64101 : (976) 70442584
1
310 [illegible] 3

5020407

ᠲᠥᠰᠥᠯ ᠦᠨ ᠭᠣᠣᠯ ᠣᠨᠴᠠᠯᠢᠭ

[illegible]

[illegible]

[illegible] 2022 [illegible] 27 [illegible] 2020—2020 [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлан

/мянган төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	**ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН**	**1,399,585.74**	**1,198,494.93**
31	**МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ**	**961,861.79**	**828,037.95**
31200	**Банкинд байгаа бэлэн мөнгө**	**961,861.79**	**828,037.95**
31210	**Төгрөг**	**961,861.79**	**828,037.95**
31211	Төрийн сангийн харилцах	961,861.79	828,037.95
33	**АВЛАГА**	**219,689.78**	**135,648.78**
33200	Төлбөртэй үйлчилгээний авлага	7,027.20	0.00
33500	**Бусад авлага**	**3,942.70**	**2,922.70**
33520	Хувь хүмүүсээс авах авлага	3,942.70	2,922.70
33600	**Зээлийн авлага**	**208,719.88**	**132,726.08**
33610	**Дотоод эх үүсвэрээс олгосон зээлийн авлага**	**208,719.88**	**132,726.08**
33612	Хувь хүмүүст олгосон зээл	208,719.88	132,726.08
35	**БАРАА МАТЕРИАЛ**	**155,235.90**	**234,808.19**
35100	**Түүхий эд материал**	**53,955.80**	**86,464.90**
35110	Тусгай зориулалттай материал	53,955.80	86,464.90
35400	**Хангамжийн материал**	**100,330.10**	**132,981.03**
35410	Бичиг хэргийн материал	2,490.88	3,082.96
35420	Аж ахуйн материал	21,084.47	20,991.62
35470	Бусад хангамжийн материал	76,754.76	108,906.46
35600	Мал амьтад	950.00	15,362.26
36	**НӨӨЦИЙН БАРАА**	62,798.27	0.00
36100	Барааны нөөц	62,798.27	0.00
2	**ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН**	**6,652,665.68**	**6,696,245.75**
39	**ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ**	**6,652,665.68**	**6,696,245.75**
39200	**Биет хөрөнгө**	**6,556,871.68**	**6,609,191.75**
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	6,898,944.42	7,200,668.10
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	-733,764.26	-1,035,410.08
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	271,758.83	351,490.08
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	-152,309.30	-180,991.39
39205	Машин тоног төхөөрөмж(компьютер)	359,892.70	422,495.42
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	-159,184.95	-206,439.81
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	145,955.87	145,775.87
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	-82,811.44	-96,786.23
39216	Дуусаагүй барилга, байгууламж	7,400.00	7,400.00
39217	Ном	989.80	989.80
39300	**Биет бус хөрөнгө**	**95,794.00**	**87,054.00**
39301	Програм хангамж	1,434.00	1,434.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	-1,284.00	-1,434.00
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	112,824.00	112,824.00
39304	Хуримтлагдсан элэгдэл	-17,180.00	-25,770.00
3	**НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II**	**8,052,251.41**	**7,894,740.69**
5	**ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН**	**8,052,251.41**	**7,894,740.69**
51	**Засгийн газрын хувь оролцоо**	**8,052,251.41**	**7,894,740.69**
51100	Засгийн газрын оруулсан капитал	795,997.71	795,997.71
511002	Орон нутгийн төсвийн оруулсан хөрөнгө	795,997.71	795,997.71
51200	**Хуримтлагдсан үр дүн**	**7,079,431.92**	**6,921,921.19**
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	8,947,601.80	7,079,431.92
51220	Тайлант үеийн үр дүн	-1,868,169.88	-157,510.73
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	176,821.78	176,821.78
6	**ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V**	**8,052,251.41**	**7,894,740.69**

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн үр дүнгийн тайлан

/мянган төгрөг/

Код	Үзүүлэлт	ӨМНӨХ ОН	ТАЙЛАНТ ОН
I	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)**	**7,478,119.44**	**2,482,610.25**
11	**ТАТВАРЫН ОРЛОГО**	**937,855.30**	**629,526.42**
110	**Орлогын албан татвар**	**190,601.60**	**252,159.13**
1100	**Хувь хүний орлогын албан татвар**	**190,601.60**	**252,159.13**
110001	Цалин, хөдөлмөрийн хөлс, шагнал, урамшуулал болон тэдгээртэй адилтгах хөдөлмөр эрх	146,107.16	205,799.60
110002	Үйл ажиллагааны орлого	20,679.45	7,966.82
110003	Хөрөнгийн орлого	22,586.99	32,692.72
110004	Хөрөнгө борлуулсны орлого	1,228.00	5,700.00
113	**Хөрөнгийн албан татвар**	**87,694.81**	**99,655.55**
113001	Үл хөдлөх эд хөрөнгийн албан татвар	1,891.75	2,219.82
113002	Бууны албан татвар	2,190.00	2,430.00
113004	Малд ногдуулах албан татвар	83,613.06	95,005.73
118	**Бусад татвар, төлбөр, хураамж**	**659,558.89**	**277,711.74**
1180	**Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж**	**50,482.89**	**61,218.71**
118001	Улсын тэмдэгтийн хураамж	21,318.79	25,770.01
118006	Түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашигласны төлбөр	20,280.80	18,000.00
118009	Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж	8,883.30	17,448.70
1181	**Газрын төлбөр**	**2,597.33**	**19,187.09**
118101	Газрын төлбөр	2,597.33	5,468.29
1182	**Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр**	**604,678.67**	**197,305.93**
118202	Ан амьтны нөөц ашигласны төлбөр	604,678.67	196,166.04
1183	**Бусад татвар**	1,800.00	0.00
118301	Бусад татвар	1,800.00	0.00
12	**ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО**	**4,479,523.26**	**848,083.36**
120	**Нийтлэг татварын бус орлого**	**4,479,523.26**	**848,083.36**
120003	Торгуулийн орлого	97,022.50	162,973.50
120004	**Төсөв байгууллагын өөрийн орлого**	**27,369.94**	**262,512.08**
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	4,352.64	7,903.28
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	23,017.30	254,608.80
120017	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Үндсэн хөрөнгө	4,235,300.42	304,442.92
120018	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Бараа материал	119,830.40	118,154.86
13	**ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО**	**2,060,740.88**	**1,005,000.47**
1310	**Улсын төвлөрсөн төсвөөс**	209,168.92	33,098.51
131003	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	209,168.92	33,098.51
1311	**Нэмэлт санхүүжилтийн орлого**	**28,505.86**	**23,278.86**
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	11,410.20	9,988.42
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	17,095.66	13,290.44
1320	**Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих**	**1,823,066.10**	**948,623.10**
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	1,043,848.30	0.00
132006	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт / аймгаас авсан санхүүгийн дэмжлэг/	592,605.30	700,579.30
132007	Орон нутгийн хөгжлийн сангаас санхүүжих	186,612.50	248,043.80

II	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН**	**2,907,671.30**	**2,555,300.03**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**2,907,671.30**	**2,555,300.03**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	**1,242,170.69**	**2,110,839.42**
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	**390,782.62**	**549,308.93**
210101	Үндсэн цалин	265,674.30	340,487.83
210102	Нэмэгдэл	48,571.98	176,641.46
210104	Урамшуулал	37,536.35	0.00
210105	Гэрээт ажлын хөлс	38,999.99	23,411.30
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	**48,964.97**	**68,412.61**
210201	Тэтгэврийн даатгал	33,862.85	46,675.34
210202	Тэтгэмжийн даатгал	3,257.80	5,472.50
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	3,391.54	4,373.60
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	761.63	1,072.02
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	7,691.15	10,819.16
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	**65,689.75**	**82,173.53**
210301	Гэрэл, цахилгаан	23,866.41	35,808.48
210302	Түлш, халаалт	41,823.33	45,865.05
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	**68,367.21**	**132,513.49**
210401	Бичиг хэрэг	5,032.55	6,324.92
210402	Тээвэр, шатахуун	32,085.79	33,864.84
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	3,244.04	5,122.19
210404	Ном, хэвлэл	689.30	319.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	180.00	240.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	2,047.23	1,931.99
210408	Бараа материал акталсны зардал	11,067.21	17,616.79
210409	Бараа материал шилжүүлсний зардал	14,021.10	67,093.77
2105	**Нормативт зардал**	879.52	0.00
210502	Хоол, хүнс	599.52	0.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	280.00	0.00
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	**10,014.70**	**10,525.00**
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	82.50	0.00
210604	Урсгал засвар	9,932.20	10,525.00
2107	**Томилолт, зочны зардал**	2,985.20	7,152.00
210702	Дотоод албан томилолт	2,985.20	7,152.00
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	**305,975.45**	**638,733.02**
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	301,925.60	637,607.91
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	500.00	0.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	452.25	511.83
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	292.10	356.28
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	167.50	257.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	2,417.50	0.00
210808	Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж	220.50	0.00

2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	**348,511.28**	**622,020.84**
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	101,664.53	183,134.04
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	5,881.42	1,779.50
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	240,965.33	437,107.30
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	**1,665,500.62**	**444,460.61**
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	**43,295.05**	**13,830.00**
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	22,664.60	0.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	10,720.10	0.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	9,910.35	13,830.00
2134	**Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт**	**1,622,205.57**	**430,630.61**
213401	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт төсөвт байгууллага	1,435,436.10	419,927.60
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	179,997.54	0.00
213405	Нэмэлт санхүүжилт төвлөрүүлэх шилжүүлэг	6,771.93	10,703.01
III	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (III)=(I)-(II)**	**4,570,448.13**	**-72,689.78**
V	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН**	**6,438,618.01**	**84,820.95**
225010	Үнэ төлбөргүй гарсан зардал - Үндсэн хөрөнгө	6,088,284.84	5,660.25
225011	Үнэ төлбөргүй гарсан зардал - Бараа материал	350,333.16	79,160.70
VI	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ НИЙТ ҮР ДҮН (VI)=(III)+(IV)-(V)**	**-1,868,169.88**	**-157,510.73**

2.3 Аудит хийсэн нэгтгэсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

/мянган төгрөг/

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн
1	2021 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	2,023,410.39	1,947,121.67	6,055,879.24	10,026,411.29
10	2022 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	795,997.71	176,821.78	7,079,431.92	8,052,251.41
3	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	795,997.71	176,821.78	8,947,601.80	9,920,421.29
2	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	-1,227,412.68	-1,770,299.88	2,891,722.56	-105,990.00
9	Тайлант үеийн үр дүн	0.00	0.00	-1,868,169.88	-1,868,169.88
11	2023 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл	795,997.71	176,821.78	7,079,431.92	8,052,251.41
20	2023 оны 12-р сарын 31-наарх үлдэгдэл	795,997.71	176,821.78	6,921,921.19	7,894,740.69
13	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	795,997.71	176,821.78	7,079,431.92	8,052,251.41
19	Тайлант үеийн үр дүн	0.00	0.00	-157,510.73	-157,510.73

2.4 Аудит хийсэн нэгтгэсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

/мянган төгрөг/.

Код	Үзүүлэлт	ӨМНӨХ ОН	ТАЙЛАНТ ОН
I	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (I)**	**3,588,169.16**	**2,159,033.46**
11	**ТАТВАРЫН ОРЛОГО**	**937,855.30**	**629,526.42**
110	**Орлогын албан татвар**	**190,601.60**	**252,159.13**
1100	**Хувь хүний орлогын албан татвар**	**190,601.60**	**252,159.13**
110001	Цалин, хөдөлмөрийн хөлс, шагнал, урамшуулал болон тэдгээртэй адилтгах хөдөлмөр эрх	146,107.16	205,799.60
110002	Үйл ажиллагааны орлого	20,679.45	7,966.82
110003	Хөрөнгийн орлого	22,586.99	32,692.72
110004	Хөрөнгө борлуулсны орлого	1,228.00	5,700.00
113	**Хөрөнгийн албан татвар**	**87,694.81**	**99,655.55**
113001	Үл хөдлөх эд хөрөнгийн албан татвар	1,891.75	2,219.82
113002	Бууны албан татвар	2,190.00	2,430.00
113004	Малд ногдуулах албан татвар	83,613.06	95,005.73
118	**Бусад татвар, төлбөр, хураамж**	**659,558.89**	**277,711.74**
1180	**Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж**	**50,482.89**	**61,218.71**
118001	Улсын тэмдэгтийн хураамж	21,318.79	25,770.01
118006	Түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашигласны төлбөр	20,280.80	18,000.00
118009	Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж	8,883.30	17,448.70
1181	**Газрын төлбөр**	**2,597.33**	**19,187.09**
118101	Газрын төлбөр	2,597.33	5,468.29
1182	**Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр**	**604,678.67**	**197,305.93**
118202	Ан амьтны нөөц ашигласны төлбөр	604,678.67	196,166.04
1183	**Бусад татвар**	**1,800.00**	**0.00**
118301	Бусад татвар	1,800.00	0.00

12	**ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО**	**196,985.18**	**524,506.57**
120	**Нийтлэг татварын бус орлого**	**196,985.18**	**524,506.57**
120003	Торгуулийн орлого	97,022.50	162,973.50
120004	**Төсөв байгууллагын өөрийн орлого**	**99,962.68**	**361,533.07**
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	76,845.38	99,897.07
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	23,117.30	261,636.00
13	**ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО**	**2,453,328.68**	**1,005,000.47**
1310	**Улсын төвлөрсөн төсвөөс**	**209,168.92**	**33,098.51**
131003	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	209,168.92	33,098.51
1311	**Нэмэлт санхүүжилтийн орлого**	**29,505.86**	**23,278.86**
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	11,410.20	9,988.42
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	18,095.66	13,290.44
1320	**Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих**	**2,214,653.90**	**948,623.10**
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	1,435,436.10	0.00
132006	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /аймгаас авсан санхүүгийн дэмжлэг/	592,605.30	700,579.30
132007	Орон нутгийн хөгжлийн сангаас санхүүжих	186,612.50	248,043.80
II	**НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН**	**2,858,046.13**	**1,513,403.45**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**2,858,046.13**	**1,513,403.45**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	**1,163,374.14**	**1,455,771.94**
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	**440,441.91**	**549,308.93**
210101	Үндсэн цалин	265,674.30	340,487.83
210102	Нэмэгдэл	48,571.98	176,641.46
210104	Урамшуулал	37,536.35	0.00
210105	Гэрээт ажлын хөлс	88,659.28	23,411.30
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	**55,127.39**	**68,412.61**
210201	Тэтгэврийн даатгал	38,077.60	46,675.34
210202	Тэтгэмжийн даатгал	3,744.80	5,472.50
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	3,781.13	4,373.60
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	859.02	1,072.02
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	8,664.84	10,819.16
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	**368,398.66**	**456,215.27**
210301	Гэрэл, цахилгаан	46,568.33	64,776.90
210302	Түлш, халаалт	321,830.33	390,938.37

2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	**43,701.10**	**47,919.95**
210401	Бичиг хэрэг	5,089.75	5,832.60
210402	Тээвэр, шатахуун	32,085.79	33,864.84
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	3,244.04	5,122.19
210404	Ном, хэвлэл	1,039.60	929.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	180.00	240.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	2,061.93	1,931.32
2105	**Нормативт зардал**	**880.00**	**0.00**
210502	Хоол, хүнс	600.00	0.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	280.00	0.00
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	**11,659.10**	**23,868.35**
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	306.00	390.00
210604	Урсгал засвар	11,353.10	23,478.35
2107	**Томилолт, зочны зардал**	**2,985.20**	**6,984.00**
210702	Дотоод албан томилолт	2,985.20	6,984.00
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	**32,670.77**	**42,610.20**
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	28,620.92	41,485.08
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	500.00	0.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	452.25	511.83
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	292.10	356.28
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	167.50	257.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	2,417.50	0.00
210808	Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж	220.50	0.00
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	**207,510.01**	**260,452.63**
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	201,628.59	258,215.06
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	5,881.42	2,237.58
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	**1,694,671.99**	**57,631.51**
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	**43,295.05**	**13,830.00**
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	22,664.60	0.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	10,720.10	0.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	9,910.35	13,830.00
2134	**Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт**	**1,651,376.94**	**43,801.51**
213401	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт төсөвт байгууллага	1,435,436.10	0.00
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	209,168.92	33,098.51
213405	Нэмэлт санхүүжилт төвлөрүүлэх шилжүүлэг	6,771.93	10,703.01
III	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(I)-(II)**	**730,123.03**	**645,630.01**
V	**ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (V)**	**356,544.62**	**779,453.85**
22	**ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ**	**356,544.62**	**779,453.85**
2200	**Дотоод эх үүсвэрээр**	**356,544.62**	**779,453.85**
220001	Барилга байгууламж	276,645.29	597,549.15
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	79,899.33	181,904.70
VI	**ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VI)=(IV)-(V)**	**-356,544.62**	**-779,453.85**
VIII	**НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VIII)=(III)+(VI)+(VII)**	**373,578.42**	**-133,823.84**
101	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	588,283.38	961,861.79
20	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	961,861.79	828,037.95

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

/мянган төгрөг/

Код	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Хувиар
II	**НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН**	**2,578,353.70**	**2,117,479.93**	**460,873.77**	**82.1%**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**1,952,563.60**	**1,638,930.78**	**313,632.82**	**83.9%**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	**1,937,263.60**	**1,625,100.78**	**312,162.82**	**83.9%**
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	**564,693.50**	**549,308.93**	**15,384.57**	**97.3%**
210101	Үндсэн цалин	350,014.30	340,487.83	9,526.47	97.3%
210102	Нэмэгдэл	180,933.90	176,641.46	4,292.44	97.6%
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	10,334.00	8,768.33	1,565.67	84.8%
210105	Гэрээт ажлын хөлс	23,411.30	23,411.30	0.00	100.0%
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	**70,586.70**	**68,412.61**	**2,174.09**	**96.9%**
210201	Тэтгэврийн даатгал	47,998.90	46,675.34	1,323.56	97.2%
210202	Тэтгэмжийн даатгал	5,647.00	5,472.50	174.50	96.9%
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	4,517.50	4,373.60	143.90	96.8%
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	1,129.40	1,072.02	57.38	94.9%
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	11,293.90	10,819.16	474.74	95.8%
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	**492,919.20**	**456,215.27**	**36,703.93**	**92.6%**
210301	Гэрэл, цахилгаан	80,393.80	64,776.90	15,616.90	80.6%
210302	Түлш, халаалт	397,125.40	390,938.37	6,187.03	98.4%
210303	Цэвэр, бохир ус	15,400.00	500.00	14,900.00	3.2%
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	**58,248.20**	**47,919.95**	**10,328.25**	**82.3%**
210401	Бичиг хэрэг	6,445.70	5,832.60	613.10	90.5%
210402	Тээвэр, шатахуун	42,350.80	33,864.84	8,485.96	80.0%
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	5,873.90	5,122.19	751.71	87.2%
210404	Ном, хэвлэл	1,097.80	929.00	168.80	84.6%
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	240.00	240.00	0.00	100.0%
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	2,240.00	1,931.32	308.68	86.2%
2105	**Нормативт зардал**	**1,200.00**	**0.00**	**1,200.00**	0.0%
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	1,200.00	0.00	1,200.00	**0.0%**
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	**37,480.00**	**32,562.05**	**4,917.95**	**86.9%**
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	11,000.00	9,083.70	1,916.30	82.6%
210604	Урсгал засвар	26,480.00	23,478.35	3,001.65	88.7%
2107	**Томилолт, зочны зардал**	**8,981.50**	**6,984.00**	**1,997.50**	**77.8%**
210702	Дотоод албан томилолт	8,981.50	6,984.00	1,997.50	77.8%
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	**31,189.00**	**30,034.34**	**1,154.66**	**96.3%**

210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	29,300.00	28,909.23	390.78	98.7%
210803	Даатгалын үйлчилгээ	625.00	511.83	113.17	81.9%
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	657.00	356.28	300.72	54.2%
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	257.00	257.00	0.00	100.0%
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	300.00	0.00	300.00	0.0%
210808	Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж	50.00	0.00	50.00	0.0%
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	**671,965.50**	**433,663.63**	**238,301.87**	**64.5%**
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	665,465.50	431,426.06	234,039.44	64.8%
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	6,500.00	2,237.58	4,262.43	34.4%
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	**15,300.00**	**13,830.00**	**1,470.00**	**90.4%**
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	**15,300.00**	**13,830.00**	**1,470.00**	**90.4%**
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	15,300.00	13,830.00	1,470.00	90.4%
22	**ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ**	**625,790.10**	**478,549.15**	**147,240.95**	**76.5%**
220001	Барилга байгууламж	625,790.10	478,549.15	147,240.95	76.5%
III	**ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР**	**2,578,353.70**	**2,368,619.59**	**209,734.11**	**91.9%**
31	**УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ**	**254,560.70**	**0.00**	**254,560.70**	**0.0%**
310004	Орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас санхүүжих	254,560.70	0.00	254,560.70	0.0%
32	**ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ**	**1,428,620.30**	**2,126,086.51**	**-697,466.21**	**148.8%**
320001	Орон нутгийн төсвөөс	1,428,620.30	1,878,042.71	-449,422.41	131.5%
35	**ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС**	**895,172.70**	**242,533.07**	**652,639.63**	**27.1%**
350001	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	109,200.00	99,897.07	9,302.93	91.5%
350002	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	16,000.00	142,636.00	-126,636.00	891.5%
350003	Урьд оны үлдэгдлээс санхүүжих	769,972.70	0.00	769,972.70	0.0%
6	**ТӨСВИЙН БУСАД МЭДЭЭЛЛИЙН АНГИЛАЛ**	**5**	**6**	**-1**	**120.0%**
61	**БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО**	**0**	**0**	**0**	**0.0%**
610001	Төсвийн байгууллага	0	0	0	0.0%
62	**АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО**	**3**	**3**	**0**	**100.0%**
620001	Удирдах ажилтан	1	1	0	100.0%
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	1	1	0	100.0%
620003	Үйлчлэх ажилтан	0	0	0	
620004	Гэрээт ажилтан	0	0	0	
65	**ОРОН ТООНЫ МЭДЭЭЛЭЛ**	**3**	**3**	**0**	**100.0%**
650001	Төрийн захиргааны албан хаагч (ТЗ)	1	1	0	100.0%
650009	Төрийн үйлчилгээний бусад албан хаагч (ТҮ)	1	1	0	100.0%
650010	Гэрээт ажилтан	0	0	0	
650011	Улс төрийн албан хаагч (УТ)	1	1	0	100.0%

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

/мянган төгрөг/

Код	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Тайлант он
II	**НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН**	**29,505.86**	**23,278.86**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**29,505.86**	**23,278.86**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	**22,733.93**	**12,575.86**
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	4,997.90	0.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	4,997.90	0.00
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	**22,733.93**	**12,575.86**
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	22,733.93	12,575.86
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	**6,771.93**	**10,703.01**
2133	**Олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг**	**6,771.93**	**10,703.01**
213405	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, нэмэлт санхүүжилт төвлөрүүлэх шилжүүлэг	6,771.93	10,703.01
I	**ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР**	**29,505.86**	**23,278.86**
1311	**Нэмэлт санхүүжилтийн орлого**	**29,505.86**	**23,278.86**
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	11,410.20	9,988.42
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	18,095.66	13,290.44
9	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		
10	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл		

3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА

3.1 Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа

Өлзийт сумын Засаг даргын үйл ажиллагааны эрхэм зорилго нь “Төр, иргэнээ дээдэлсэн өрх гэр, хүний хөгжилийг дэмжсэн төрийн захиргааны мэргэшсэн хамт олон байж ногоон эдийн засагт суурилсан манлайлагч сум болно” гэж тодорхойлсон байна.

Дээрх эрхэм зорилгынхоо хүрээнд дор дурдсан үйл ажиллагааны стратегийн зорилтыг хэрэгжүүлэхээр тодорхойлсон байна. Үүнд:

- Хөдөө аж ахуйг хөгжүүлэх
- Газар тариаланг хөгжүүлэх
- Нийтийн аж ахуй, жижиг дунд үйлдвэрлэлийг хөгжүүлэх
- Байгаль хамгаалах хөтөлбөр
- Сумын эдийн засаг нийгмийг хөгжүүлэх үндсэн чиглэлийг хэрэгжүүлэх

- Төрийн бодлого, хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлэх, сурталчлах, сургалт сурталчилгаа
- Сумын засаг даргын үйл ажиллагааны хөтөлбөрт тусгагдсан зорилтуудыг хэрэгжүүлэх
- Монгол улсын Засгийн газраас Боловсрол Соёл, Эрүүл мэндийн салбарт хэрэгжиж буй дэд хөтөлбөрүүдийг хэрэгжүүлэх
- Иргэдийн оролцоог хангах

3.2 Байгууллагын гадаад, дотоод орчин

Тайлант хугацаанд байгууллагын үйл ажиллагаа, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлд мөрддөг хууль тогтоомж болон бодлого чиглэлд өөрчлөлт *ороогүй* байна.

Байгууллагын үйл ажиллагаа явуулж буй хууль эрх зүйн орчны талаар: Монгол улсын Засаг захиргаа нутаг дэвсгэрийн нэгж түүний удирдлагын тухай хууль, Төрийн албаны тухай хууль, Хөдөлмөрийн тухай хууль, Төсвийн тухай хууль, Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа ажил үйлчилгээ татан авах тухай хууль/г.м/

Байгууллагын удирдлагын хэрэгжүүлж буй дотоод хяналтаас төлөвлөлтийн үе шатанд аудитад хамааралтай хяналтыг авч үзэж, гүйцэтгэх үе шатанд хяналтын сорил гүйцэтгэсний үр дүнд дотоод хяналтын үйл ажиллагааны зохион байгуулалт, хэрэгжилт үр нөлөөтэй байна.

Дотоод аудит/аудиторын чиг үүрэг, түүний гүйцэтгэсэн ажлын талаар ойлголт олж авснаар дотоод аудитын гүйцэтгэсэн ажлыг аудитад ашиглах дотоод аудитораас шууд туслалцаа авах шаардлагагүй гэж үзлээ.

3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал

Санхүүгийн тайланг бүх материаллаг зүйлсийн хувьд холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн эсэх талаар аудитор дүгнэлтээ илэрхийлснээр санхүүгийн тайлангийн зорилтот хэрэглэгчдийн зүгээс үзүүлэх итгэл үнэмшлийн хэмжээг нэмэгдүүлэхэд санхүүгийн тайлангийн аудитын зорилго оршино.

Өлзийт сумын Засаг даргын 2023 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан дахь ажил гүйлгээг аккруэл сууриар хөтөлж, нийтлэг зорилготой, үнэн зөв толилуулгын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн байна.

Тус байгууллага нь 2018 онд аймгийн ЗДТГ-ын Санхүү төрийн сангийн хэлтсээс гаргасан "Төсөвт байгууллагын нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын жишиг баримт бичиг"-ийг үйл ажиллагаандаа ашиглаж, санхүүгийн тайлан бэлтгэхдээ мөрдөж ажиллаж байна.

Тус байгууллагын мөрдөж байгаа Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг нь холбогдох хууль тогтоомж, нягтлан бодох бүртгэлийн стандартад нийцсэн, тус байгууллагын үйл ажиллагааны онцлогт тохирсон байна.

3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого, толилуулгад гарсан өөрчлөлтүүд

Өлзийт сумын Засаг даргын 2023 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланг Сангийн сайдын 2015 оны 341 дүгээр тушаалаар баталсан "Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн болон Засгийн газрын санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, тодруулга бэлтгэх журам"-ын дагуу бэлтгэсэн байна.

Тайлант хугацаанд нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогод өөрчлөлт ороогүй байна.

Тайлант оны жилийн эцсийн санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлангаарх нийт хөрөнгийн дүн өмнөх оноос 157,510.7 мянган төгрөгөөр буюу 2 хувиар *буурсан* байна.

Хүснэгт 1. Санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлангийн үзүүлэлт /мянган төгрөгөөр/

Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл		Эцсийн үлдэгдэл		Өөрчлөлт	
Б	Дүн	Эзлэх хувь	Дүн	Эзлэх хувь	Дүн	Эзлэх хувь
ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	**1,399,585.74**	**17.4%**	**1,198,494.92**	**15.2%**	**(201,090.82)**	**85.6%**
Мөнгөн хөрөнгө	961,861.79	11.9%	828,037.95	10.5%	(133,823.84)	**86.1%**
Авлага	219,689.78	2.7%	135,648.78	1.7%	(84,041.00)	**61.7%**
Урьдчилгаа		0.0%		0.0%	-	
Бараа материал	218,034.17	2.7%	234,808.19	3.0%	16,774.02	**107.7%**
ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	**6,652,665.67**	82.6%	**6,696,245.77**	84.8%	43,580.10	**100.7%**
Үндсэн хөрөнгө	7,799,199.62	96.9%	8,243,077.28	104.4%	443,877.66	**105.7%**
Хуримтлагдсан элэгдэл	(1,146,533.95)	-14.2%	(1,546,831.51)	-19.6%	(400,297.56)	**134.9%**
Нийт хөрөнгө	**8,052,251.41**	**100%**	**7,894,740.69**	**100%**	**(157,510.72)**	**98.0%**
Өр төлбөр	-	0.0%		0.0%	-	
Засгийн газрын хувь оролцоо /Эздийн өмч/	8,052,251.41	100.0%	7,894,740.69	100.0%	(157,510.72)	**98.0%**
Өр төлбөр ба цэвэр хөрөнгө/өмчийн дүн	**8,052,251.41**	**100.0%**	**7,894,740.69**	**100.0%**	**(157,510.72)**	**98.0%**

Эх сурвалж: Өлзийт сумын санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлан

Дээрх хүснэгтээс харахад, өмнөх оны үзүүлэлтээс нэлээ бүхий өөрчлөлт гарсан нь мөнгөн хөрөнгө, авлага, бараа материал, үндсэн хөрөнгийн данс байна.

3.4.1 Мөнгөн хөрөнгө

Мөнгөн хөрөнгийн эхний үлдэгдэл 961,861.8 мянга, эцсийн үлдэгдэл 828,037.9 мянган төгрөг болж 133,823.8 мянган төгрөгөөр буурсан байна.

Хүснэгт 2. Мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдэл /мянган төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
31	**МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ ДҮН**	**961,861.8**	**828,037.9**	**-133,823.8**
31200	**Банканд байгаа бэлэн мөнгө**	**961,861.8**	**828,037.9**	**-133,823.8**
31210	**Төгрөг**	**961,861.8**	**828,037.9**	**-133,823.8**
31211	Төрийн сангийн харилцах	961,861.8	828,037.9	-133,823.8

Эх сурвалж: Өлзийт сумын санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлан

Мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдэлд байгаа 828,037.9 мянган төгрөг нь төрийн сангийн орон нутгийн ерөнхий орлогын дансанд буцаан төвлөрүүлсэн 227,584.9 мянга, Орон нутгийн хөгжлийн сангийн дансанд 183,381.2 мянга, Хоршоо хөгжүүлэх сангийн дансанд 124,246.5 мянга, орон нутгийн ерөнхий орлогын үлдэгдэл 292,825.3 мянган төгрөг байршиж байна.

3.5.2 Авлага

Авлага дансны эхний үлдэгдэл 219,689.8 мянга, эцсийн үлдэгдэл 135,648.8 мянган төгрөг болж 84,041.0 мянган төгрөгөөр буурсан байна.

Хүснэгт 3. Авлагын үлдэгдэл *|мянган төгрөгөөр/*

Код	Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)	Хувь
33100	Ажиллагчидтай холбогдсон авлага	0.00	0.00	0.00	
33200	Төлбөрт үйлчилгээний авлага	7027.2	0	7027.2	0.0%
33300	Татаас, санхүүжилтийн авлага			0	
33510	**Байгууллагаас авах авлага**			0	
33520	**Хувь хүмүүсээс авах авлага**	3,942.70	2,922.70	1020	74.1%
336	**Зээлийн авлага**	208,719.90	132,726.10	75993.8	63.6%
	Дүн	**219,689.80**	**135,648.80**	**84,041.00**	**61.7%**

Эх сурвалж: Өлзийт сумын санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлан

Тайлант онд авлага дансны үлдэгдэл буурсан шалтгаан нь ЗДТГ-ын төлбөрт үйлчилгээний 7,027.2 мянган төгрөгийн авлага барагдсан, ОНХСангийн хувь хүмүүсээс авах 1,020.0 мянган төгрөгийн авлага барагдсан мөн ХХСангийн авлага75,993.8 мянган төгрөгөөр буурсантай холбоотой байна.

Хүснэгт 4. Авлагын үлдэгдэл /байгууллагаар/ */мянган төгрөгөөр/*

Д.д	Байгууллагуудын нэр	Авлагын эхний үлдэгдэл	Авлагын эцсийн үлдэгдлийн ДҮН	Зөрүү	Хувь
1	Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурал				
2	Засаг даргын тамгын газар	7,027.2		-7,027.2	-
3	Орон нутгийн хөгжлийн сан	3,942.7	2,922.7	1,020.0	2.2%
4	Хоршоо хөгжүүлэх сан	208,719.9	132,726.1	75,993.8	97.8%
	НИЙТ ДҮН	**219,689.8**	**135,648.8**	**84,041.0**	**100%**

Эх сурвалж: Өлзийт сумын санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлан

Нийт авлагын 97.8 хувь буюу 132,726.1 мянган төгрөгийг сум хөгжүүлэх сангийн авлага, 2,2 хувь буюу 2922,7 мянган төгрөг нь Орон нутгийн хөгжлийн сангийн авлага байна. Хоршоо хөгжүүлэх сангийн авлага оны эхэнд 208,719.9 мянган төгрөгийн үлдэгдэлтэй байсан бөгөөд тус онд 1 иргэнд 16,000.0 мянган төгрөгийн зээл олгож тус сангийн үйл ажиллагааны зардалд 100.0 мянган төгрөг зарцуулсан бөгөөд 92,084.5 мянган төгрөгийн авлагыг барагдуулж оны эцэст 132,726.1 мянган төгрөгийн зээл, зээлийн хүүгийн авлагын үлдэгдэлтэй байна.

3.5.4 Бараа материал

Бараа материалын эхний үлдэгдэл 218,034.2 мянга, эцсийн үлдэгдэл 234,808.2 төгрөг болж, 16,774.0 мянган төгрөгөөр өссөн байна.

Хүснэгт 5. Бараа материалын үлдэгдэл */ мянган төгрөгөөр/*
Эх сурвалж: Өлзийт сумын санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлан

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)	Хувь
Тусгай зориулалтын материал	53,955.80	86,464.90	32,509.10	36.8%
Бичиг хэргийн материал	2,490.90	3,083.00	593.00	1.3%
Аж ахуйн материал	21,084.50	20,991.60	(92.90)	8.9%
Бусад хангамжийн материал	76,754.70	108,906.50	32,151.80	46.4%
Мал амьтад	950.00	15,362.30	14,402.30	6.5%
Нөөцийн бараа	62,798.30	-	(62,798.30)	0.0%
Дүн	**218,034.20**	**234,808.20**	**-16,774.00**	**100.0%**

Бараа материалын дансны үлдэгдэл 234,808.2 мянган төгрөг болж өмнөх оноос 16,774.0 мянган төгрөгөөр өссөн нь ОНХС, сум дундын ойн ангиас үнэ төлбөргүй олгосон 37,551.4 мянган төгрөгийн бусад хангамжийн материал, 15,362.3 мянган төгрөгийн мал амьтадыг үнэ төлбөргүй орлого авч үлдэгдлээр тайлагнасан нь голлох нөлөө үзүүлж байна.

Хүснэгт 6. Бараа материалын үлдэгдэл */мянган төгрөгөөр/*

Бараа материалын орлого, зарлагын үзүүлэлт	Дүн
2023 оны эхний үлдэгдэл	**218,034.2**
Нэмэгдсэн	**330,496.2**
Худалдан авсан	212,341.3
Шилжүүлэн авсан	48,352.5
Бусад	69,802.4
Хасагдсан	**313,722.2**
Худалдсан, зарцуулсан	149,850.9
Шилжүүлсэн бүтцийн өөрчлөлтөөр	80,076.7
Шилжүүлсэн	66,177.8
Бусад	17,616.8
2023 оны эцсийн үлдэгдэл	**234,808.2**

Эх сурвалж: Өлзийт сумын санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлан

Тайлант онд нийт нэмэгдсэн 330,496.2 мянган төгрөгийн бараа материалын 212,341.3 мянган төгрөгийн хөрөнгийг төсвийн хөрөнгөөр худалдан авч, Сум дундын ойн ангиас 7,865.0 мянган төгрөгийн өвс тэжээл үнэ бүртгэсэн, 15,362.3 мянган төгрөгийн сайн үүлдэрийн эцэг малыг “Хөдөөгийн хөгжил” төслийн хүрээнд үнэ төлбөргүй олгосон, ОНХСангийн эх үүсвэрээр 68,052.4 мянган төгрөгийн өвс тэжээл, аймгийн өвс тэжээлийн нөөц хөрөнгөөс 16,875.2 мянган төгрөгийн өвс тэжээл, хандиваар 10,000.0 мянган төгрөгийн тусгай зориулалтын материалыг үнэ төлбөргүй орлого авсан байна.

Мөн тайлант онд нийт 149,850.9 мянган төгрөгийн бараа материалыг зарцуулж, ЗДТГ-ын нөөцөд бүртгэлтэй байсан 66,177.8 мянган төгрөгийн бараа материалыг Өлзийт сумын Ерөнхий Боловсролын Сургууль руу шилжүүлсэн, байна. 80,076.7 мянга төгрөгийн өвс, тэжээлийн зарцуулалттай холбоотой байна. 17,616.8 мянган төгрөгийн бараа материал акталсан.

3.5.6 Үндсэн хөрөнгө

Үндсэн хөрөнгийн дансны эцсийн үлдэгдэл 8,243,077.3 мянган төгрөг болж, өмнөх оноос 443,877.7 мянган төгрөгөөр өссөн байна.

Хүснэгт 7. Үндсэн хөрөнгийн үлдэгдэл /мянган төгрөгөөр/
Эх сурвалж: Өлзийт сумын санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлан

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)	Хувь
БИЕТ ХӨРӨНГӨ	**7,684,941.60**	**8,128,819.30**	**443,877.70**	**98.61%**
Барилга байгууламж, орон сууц	6,898,944.40	7,200,668.10	301,723.70	87.35%
Тээврийн хэрэгсэл	271,758.80	351,490.10	79,731.30	4.26%
Машин тоног төхөөрөмж	359,892.70	422,495.40	62,602.70	5.13%
Тавилга эд хогшил	145,955.90	145,775.90	-180.00	1.77%
Дуусаагүй барилга байгууламж	7,400.00	7,400.00	0.00	0.09%
Номын фонд	989.80	989.80	0.00	0.01%
Бусад үндсэн хөрөнгө			0.00	0.00%
БИЕТ БУС ХӨРӨНГӨ	**114,258.00**	**114,258.00**	0.00	**1.39%**
Программ хангамж	1,434.00	1,434.00	0.00	0.02%
Бусад биет бус хөрөнгө	112,824.00	112,824.00	0.00	1.37%
	7,799,199.60	**8,243,077.30**	**443,877.70**	**100.00%**

Үндсэн хөрөнгө дансны үлдэгдэл 8,243,077.3 мянган төгрөг болж 443,877.7 мянган төгрөгөөр өссөн нь барилга байгууламж, тээврийн хэрэгсэл , машин тоног төхөөрөмжийн дансны дүн нэмэгдсэнтэй холбоотой байна.

Хүснэгт 8. Үндсэн хөрөнгийн үлдэгдэл /мянган төгрөгөөр/

Байгууллагуудын нэрс	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)	Хувь
Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурал	866,652.7	873,666.6	7,013.9	10.6%
Засаг даргын тамгын газар	6,932,546.9	7,369,410.6	436,863.7	89.4%
Дүн	**7,799,199.6**	**8,243,077.3**	**443,877.6**	**100%**

Эх сурвалж: Өлзийт сумын санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлан

Тайлант онд нэмэгдсэн 486,347.6 мянган төгрөгийн үндсэн хөрөнгийн 62.5 хувь буюу 304,442.9 мянган төгрөгийн хөрөнгийг үнэ төлбөргүй хүлээн авсан байна. Үүнд: Барилга байгууламж ЗДТГ-т сумын орон нутгийн хөгжлийн сангийн эх үүсвэрээр 195,601.4 мянга, аймгийн орон нутгийн хөгжлийн сангийн эх үүсвэрээр 65,122.3 мянга, төсвийн хөрөнгөөр 41,000.0 мянган төгрөг нийт 301,723.7 мянган төгрөгөөр нэмэгдсэн тээврийн хэрэгсэл улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар 5,711.3 мянган төгрөгийн өртөг бүхий 2 ширхэг мотоцикл, төсвийн хөрөнгөөр 79,000.0 мянган төгрөг нийт 84,711.3 мянган төгрөгөөр нэмэгдсэн байна. Тавилга эд хогшил сумын орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгө оруулалтаар 38,008.0 мянга, төсвийн хөрөнгөөр 61,904.7 мянга нийт 99,912.7 мянган төгрөгөөр нэмэгдсэн байна. Төсвийн хөрөнгөөр 181,904.7 мянга, улсын төсвийн хөрөнгө оруулалаар 5,711.3 мянга, аймгийн орон нутгийн хөгжлийн сангийн эх үүсвэрээр 65,122.3 мянга, сумын орон нутгийн хөгжлийн сангийн эх үүсвэрээр 233,609.4 мянга нийт 486,347.6 мянган төгрөгөөр нэмэгдэж, ЗДТГ-ын үндсэн хөрөнгөнөөс Баянхонгор аймгийн ИТХ-ийн хурлын хуралдааны 2023.10.11-ны өдрийн "Хөрөнгө акталж, данснаас хасах тухай" 16/49 тоот тогтоолоор 31,149.5 мянган төгрөгийн хөрөнгө акталж, Баянхонгор аймгийн ИТХ-ийн хурлын 2023.10.10-ны өдрийн "Үндсэн хөрөнгө балансаас балансад шилжүүлэх тухай" 88 дугаар захирамжаар 11,320.5 мянган төгрөгийн тоног төхөөрөмжийг Өлзийт сумын ЕБС-д шилжүүлэн өгсөн.

Хүснэгт 9. Үндсэн хөрөнгө */мянган төгрөгөөр/*

2023 оны эхний үлдэгдэл	**7,799,199.6**
Нэмэгдсэн	**486,347.6**
Худалдан авсан	181,904.7
Бусад	304,442.9
Хасагдсан	**42,470.0**
Акталсан	31,149.5
Шилжүүлсэн	11,320.5
2023 оны эцсийн үлдэгдэл	**8,423,077.3**

Эх сурвалж: Өлзийт сумын санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлан

3.5.7 Өр төлбөр

Өр төлбөр байхгүй.

3.5.10 Засгийн газрын хувь оролцоо

Засгийн газрын хувь оролцоо дансны эцсийн үлдэгдэл 4,361,526.9 мянган төгрөг болж, өмнөх оноос 4,045,665.4 мянган төгрөгөөр буурсан байна.

Хүснэгт 11. Засгийн газрын хувь оролцоо */мянган төгрөгөөр/*

Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	795,997.7	795,997.7	-
Өмч: - орон нутгийн	795,997.7	795,997.7	-
Хуримтлагдсан үр дүн	7,079,431.9	6,921,921.2	-157,510.7
Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	176,821.8	176,821.8	-
	8,052,251.4	**7,894,740.7**	**-157,510.7**

Эх сурвалж: Өлзийт сумын санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлан

Засгийн газрын оролцоо дансны үлдэгдэл үлдэгдэл 7,894,740.7 мянган төгрөг болж, өмнөх оноос 157,510.7 мянган төгрөгөөр буурсан нь тайлант үеийн үр дүнтэй холбоотой байна.

3.5.11 Орлогын данс

Сумын ИТХ-ын 2022.12.19-ний өдрийн хуралдааны 13/49 дүгээр тогтоолоор сумын төсвийн татварын орлогыг 526,460.0 мянга, ОНХС-ийн шилжүүлгийг 239,431.7 мянга, төсөвт байгууллагын өөрийн орлогыг 16,000.0 мянга, аймгийн төсвөөс олгох санхүүгийн дэмжлэгийг 594,365.5 мянга, сум хөгжүүлэх сангийн эргэн төлөлтийн орлогыг 70,000.0 мянга, урд оны үлдэгдлийг 776,036.8 мянга нийт 2,222,294.0 мянган төгрөгөөр баталсан бөгөөд 2023.07.05-ны өдрийн 15/09 дүгээр тодотгосон тогтоолоор татварын орлогыг 474,410.9 мянга, татварын бус орлогыг 70,000.0 мянга, ОНХС-ийн шилжүүлгийг 254,560.6 мянга, аймгийн төсвөөс олгох санхүүгийн дэмжлэгийг 700,579.3 мянга, төсөвт байгууллагын өөрийн орлогыг 55,200.0 мянга, сум хөгжүүлэх сангийн эргэн төлөлтийн орлогыг 70,000.0 мянга, урд оны үлдэгдлийг 953,602.9 мянга нийт 2,578,353.7 мянган төгрөгөөр баталсан байна.

Хүснэгт 12. Орлогын төлөвлөгөө, гүйцэтгэл */мянган төгрөгөөр/*

Д/д	Орлогын нэр төрөл	Батлагдсан төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Хувь
	Нийт дүн	**544,410,900.0**	**792,499,916.65**	**248,089,016.7**	**145.6%**
	Сумд төвлөрөх орлогын дүн	**474,410,900.0**	**629,526,416.7**	**155,115,516.7**	**132.7%**
1	ИОТХ	15,000,000.0	7,966,817.5	(7,033,182.5)	53.1%
2	хадгаламжийн хүүгийн орлого	27,900,000.0	32,692,715.2	4,792,715.2	117.2%
3	ҮХЭХ борлуулсны албан татвар	4,000,000.0	5,700,000.0	1,700,000.0	142.5%
4	Бууны татвар	5,580,000.0	2,430,000.0	(3,150,000.0)	43.5%
5	Улсын тэмдэгт	15,000,000.0	25,770,014.0	10,770,014.0	171.8%
6	Газрын төлбөр	10,200,000.0	5,468,294.0	(4,731,706.0)	53.6%
7	Ан агнуур	38,080,000.0	196,166,044.0	158,086,044.0	515.1%
8	Газрын дуудлага худалдаа	18,000,000.0	13,718,800.0	(4,281,200.0)	76.2%
9	Хог хаягдлын үйлчилгээний төлбөр	13,500,000.0	17,448,700.0	3,948,700.0	129.2%
10	ЦХАТ /суутган/	169,290,000.0	205,799,596.3	36,509,596.3	121.6%
11	ҮХЭХ-ийн татвар	3,300,000.0	2,219,821.4	(1,080,178.6)	67.3%
12	Малын тоо толгойн албан татвар	132,360,900.0	95,005,730.0	(37,355,170.0)	71.8%
13	Ус рашаан ашигласны төлбөр	1,200,000.0	1,139,884.3	(60,115.7)	95.0%
14	ТТАМАТөлбөр	21,000,000.0	18,000,000.0	(3,000,000.0)	85.7%
	Татварын бус орлого	**70,000,000.0**	**162,973,500.0**	**92,973,500.0**	**232.8%**
15	Хүү торгууль	70,000,000.0	162,973,500.0	92,973,500.0	232.8%

Эх сурвалж: Өлзийт сумын ИТХ-ын тогтоол

Сумын төсөвт төвлөрөх татварын орлогыг 155,115.5 мянган төгрөгөөр давуулан биелүүлсэн ч орлогын нэр төрлөөр авч үзвэл иргэний орлогын татвар хураамж 7,033.2 мянга, бууны татвар 3,150.0 мянга, газрын төлбөр 4,731.7 мянга, газрын дуудлага худалдааны орлого 4,281.2 мянга, үл хөдлөх эрхийн хураамжийн татвар 1,080.2 мянга, малын тоо толгойн албан татвар 37,355.2 мянга, ус рашаан ашигласны төлбөр 60.2 мянга, түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашигласны төлбөр 3,000.0 мянган төгрөгөөр тус тус батласан төлөвлөгөө биелээгүй бөгөөд нийт 8 нэр төрлийн татварын орлогын 60,691.5 мянган төгрөгөөр тасарсан байна.

3.5.12 Зардлын данс

Тайлант онд төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн хэрэгжүүлэх 70105, 70106, 70503, 71602, 71702, 71801, 71802, 72101 гэсэн кодтой 8 хөтөлбөрт зориулан 2,578,353.7 мянган төгрөгийн төсөв батлагдсанаас 2,117,479.9 мянган төгрөгийг гүйцэтгэлээр зарцуулсан. 1,638,930.8 мянган төгрөгийг урсгал зардалд зарцуулж 478,549.1 мянган төгрөгийг хөрөнгийн зардалд буюу ОНХС-ийн хөрөнгөөс зарцуулсан байна.

3.5 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн захирагч нь тус хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

3.5.1 Төсвийн төлөвлөлт

Тус төвлөрүүлэн захирагчийн харьяаны 6 төсвийн байгууллага төсвийн төслийг бэлтгэж, аймгийн СТСХ-т хүргүүлсэн бөгөөд Иргэдийн төлөөлөгчдийн

хурлын 2022 оны 13/49 дүгээр тогтоолоор анх 2,222,294.0 мянган төгрөгөөр баталсан байна. 2023.07.05-ны өдрийн хуралдааны 15/09 тоот тогтоолоор тодотгол хийж 2,578,353.7 мянган төгрөгөөр баталсан.

Хүснэгт 13. Төсвийн төлөвлөлт /мянган төгрөгөөр/

Байгууллагын нэр	Төсвийн төсөл	Анх батлагдсан төсөв	Зөрүү
Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурал	357,338.7	189,398.7	-167,940.00
Засаг даргын Тамгын газар	922,816.7	960,274.9	37,458.20
Өлзийт сумын сургууль	320,886.6	253,421.6	-67,465.00
Өлзийт сумын цэцэрлэг	58,507.2	43,778.7	-14,728.50
Эрүүл мэндийн төв	56,130.6	56,653.1	522.50
Соёлын төв	128,305.5	56,344.2	-71,961.30
СХСан		103,000.0	103,000.00
ОНХСан		559422.8	559,422.80
Нийт дүн	1,843,985.30	2,222,294.00	378,308.70

Эх сурвалж: Өлзийт сумын ИТХ-ын тогтоол

3.5.2 Төсвийн гүйцэтгэл

Тайлант онд төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн хэрэгжүүлэх 8 хөтөлбөрийн арга хэмжээний зардалд 2022 оны 13/49 дүгээр тогтоолоор анх 2,222,294.0 мянган төгрөгөөр баталсан бөгөөд 2023.07.05-ны өдрийн хуралдааны 15/09 тоот тогтоолоор 356,059.7 мянган төгрөгөөр өсгөж 2,578,353.7 мянган төгрөг болсон.

Нийт эх үүсвэрийн 254,560.6 мянган төгрөгийг орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас олгох санхүүжилтээс, 700,579.3 мянган төгрөгийг санхүүгийн дэмжлэгээс, 544,410.9 мянган төгрөгийг сумын орон нутгийн орлогоос, 125,200.0 мянган төгрөгийг үндсэн болон туслах үйл ажиллагааны орлогоос, 953,602.9 мянган төгрөгийг урьд оны үлдэгдлээс тус тус санхүүжүүлэхээр төлөвлөжээ.

Гүйцэтгэлээр аймгаас авсан санхүүгийн дэмжлэг 700,579.3 мянга, орон нутгийн орлогоос 629,526.4 мянга, орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас олгох санхүүжилтээс 248,043.8 мянга, үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос 99,897.1 мянга, туслах үйл ажиллагааны орлогоос 142,636.0 мянган төгрөгийн санхүүжилт авч 227,584.9 мянган төгрөгийг орон нутгийн төсөвт буцаан төвлөрүүлсэн байна.

Хүснэгт 14. Хөтөлбөр, арга хэмжээний төлөвлөгөө, гүйцэтгэл /мянган төгрөгөөр/

Байгууллагын нэр	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Хувь	Төвлөрүүлэлт
ЗДТГ	1,214,916.40	1,048,063.40	166,853.00	86.3%	173,375.10
ИТХ	209,049.60	187,938.30	21,111.30	89.9%	21,111.30
Соёлын төв	56,344.20	40,394.50	15,949.70	71.7%	15,949.70
Хоршоо хөгжүүлэх сан	110,000.00	16,100.00	93,900.00	14.6%	
Сургууль	255,921.60	251,225.00	4,696.60	98.2%	4,696.60
Цэцэрлэг	45,978.70	40,590.00	5,388.70	88.3%	6,718.70
ЭМТ	60,353.10	54,619.60	5,733.50	90.5%	5,733.50
ОНХС	625,790.10	478,549.10	147,241.00	76.5%	
Нийт дүн	**2,578,353.70**	**2,117,479.90**	**460,873.80**	**82.1%**	**227,584.90**

Төсвийн нийт зардлын гүйцэтгэл мянган төгрөг буюу 82.1 хувьтай байгаа нь ЗДТГ-ын урсгал зардлыг 166,853.0 мянга, ИТХ-ын урсгал зардлыг 21,111.3 мянга, Соёлын төвийн байр ашиглалтын зардлыг 15,949.7 мянга, Хоршоо хөгжүүлэх

сангийн зээл олголтыг 93,900.0 мянган, ОНХС-ын зардлыг 147,241.0 мянган төгрөгөөр тус тус хэмнэсэн нь голлох нөлөөг үзүүлж байна.

Батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл, түүний хэтрэлт, хэмнэлтийг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.5-д харуулав.

3.5.3 Нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.2-т "нэмэлт төсөв, түүнтэй холбогдсон үйл ажиллагаа нь төсвийн нэгэн адил санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн бүрэлдэхүүн хэсэг байна" гэж заасны дагуу байгууллага нэмэлт санхүүжилтийн тайлан гаргах үүрэгтэй.

Нэмэлт санхүүжилтийн дансанд дээд шатны төсвийн захирагчаас хуваарилсан 9,988.4 мянга, төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны нэмэлт орлогоор 13,290.4 мянган төгрөгийн санхүүжилтийг олгож, бараа үйлчилгээний зардалд 12,575.8 мянган төгрөгийг зарцуулж, 10,703.0 мянган төгрөгийн орон нутгийн төсөвт буцаан төвлөрүүлсэн байна.

Хүснэгт 15. Нэмэлт санхүүжилтийн тайлан /мянган төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	ЗДТГ	ИТХ	Нийт
Нийт нэмэлт санхүүжилтийн орлого			
Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	8,688.4	1,300.0	9,988.4
Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	13,286.4	4.0	13,290.4
НИЙТ ЗАРЛАГА	**21,974.8**	**1,304.0**	**23,278.8**
Бараа, ажил үйлчилгээний зардал	11,275.8	1,300.0	12,575.8
Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	-	-	-
Хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчдад төрөөс үзүүлэх дэмжлэг	-	-	-
ТӨВЛӨРҮҮЛСЭН	**12,575.8**	**-**	**12,575.8**

Эх сурвалж: Өлзийт сумын санхүүгийн нэгтгэсэн нэмэлт санхүүжилтийн тайлан

Нэмэлт төсвийн тайланг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.6-д харуулав.

3.5.4 Асуудлын онцолсон хэсэг ба бусад асуудлын хэсэг

Сумын засаг даргын нөөц санг 51,000.0 мянган төгрөгийг баталж, гүйцэтгэлээр 38,323.2 мянган төгрөгийг зарцуулсан байна.

Тус байгууллагын 2022 оны жилийн эцсийн нэгтгэсэн санхүүгийн тайланд Баянхонгор аймаг дахь Төрийн аудитын газрын ахлах аудитор Б.Азбаяр санхүүгийн тайлангийн аудит хийсэн бөгөөд тайлант оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн мэдээллийг хамруулаагүй болно.

Сумын засаг даргын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн хүрээнд 6 бүлэг, 8 зорилго, 111 зорилттойгоор төлөвлөж, дэвшүүлсэн зорилтын хүрээнд хэрэгжилтийг 89.4 хувийн гүйцэтгэлтэй үнэлжээ.

3.5.5 Аудитын гол асуудал

Тайлант онд хэрэгжүүлэх хөтөлбөр, арга хэмжээнд зориулан нийт 2,578,353.7 мянган төгрөгийг зарцуулахаар төлөвлөж, гүйцэтгэлээр нийт 2,117,479.9 мянган төгрөгийг зарцуулж, 82.1 хувийн гүйцэтгэлтэй байна.

Тус сум нь 15 нэр төрлийн орлогоор 544,410.9 мянган төгрөг төвлөрүүлэхээс 792,500. мянган төгрөгийг төвлөрүүлж, нийт орлого 145.6 хувьтай биелүүлсэн.

Сумын ТТЗ-ийн харьяа байгууллагуудын аудитын явцад хэрэгжүүлэх горим сорилыг төсвийн шатлалд хамаарах байгууллага, нэгж тус бүрээр төлөвлөж хэрэгжүүлсэн бөгөөд аудитын дүн, дүгнэлтийг нэгтгэсэн байдлаар үнэлж, гаргалаа.

Өлзийт сумын Засаг даргын 2023 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд харьяалагдах 2 төсвийн байгууллага, 2 тусгай сангийн нийт 4 санхүүгийн тайлан нэгтгэгдсэн байна.

Төрийн аудитын байгууллагаас Өлзийт сумын Засаг даргын харьяа байгууллагад аудит хийсэн хэлбэрийг дараах хүснэгтээр үзүүлэв.

Хүснэгт №16. Төсвийн шууд захирагчийн аудитын дүн

Байгууллагын нэр	Байгууллагын тоо				Аудитын санал дүгнэлтийн төрөл				
			Гүйцэтгэсэн			Үүнээс			
	Хамрагдвал зохих	Хамрагдсан	Бие дааж дүгнэлт гаргасан	Түүвэрт хамруулсан	Бүгд	Зөрчилгүй	Хязгаарлалттай	Сөрөг	Санал дүгнэлт өгөхөөс татгалзсан
ЗДТГ	1	1		1					
ИТХурал	1	1		1					
ОНХС	1	1		1					
СХС	1	1		1					
НИЙТ ДҮН	**4**	**4**		**4**					

Эх сурвалж: Төрийн аудитын байгууллагын зөрчлийн нэгтгэл

Сумын 2023 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд харьяа 2 төсвийн байгууллага, 2 тусгай сангийн нийт 4 санхүүгийн тайлан нэгтгэгдсэнээс 4 байгууллагыг түүвэрт хамруулсан.

Нийт илэрсэн зөрчлөөс санхүүгийн тайлангийн 700.0 мянган төгрөгийн зөрчил илэрчээ. Хүснэгтээр харуулбал:

Хүснэгт №17. Төсвийн шууд захирагчийн алдаа зөрчлийн дүн

Байгууллагын нэр	Нийт алдаа зөрчлийн дүн		Залруулга		Үүнээс: Залруулагдаагүй алдаа, зөрчлийн шийдвэрлэлт					
					Тогтоосон төлбөрийн акт		Өгсөн албан шаардлага		Өгсөн зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Санхүүгийн тайлангийн зөрчил										
ЗДТГ	2	700.0			1	700.0	1	0		
ИТХ										
СТА зөрчлийн дүн	***2***	***700.0***			***1***	***700.0***	***1***	***0***		
СТА-аар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал										
Нийцлийн аудитын дүн										
Нийт дүн										

Эх сурвалж: Төрийн аудитын байгууллагын зөрчлийн нэгтгэл

Харьяа байгууллагуудын аудитаар илэрсэн зөрчлийг хүснэгтээр дэлгэрэнгүй харуулбал:

Хүснэгт 18: Харьяа байгууллагуудын аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн жагсаалт

№	Алдаа, зөрчлийн товч утга	Мөнгөн дүн	Аудитын байгууллагаас гаргасан шийдэл	Алдаа, зөрчилтэй асуудал гаргасан албан тушаалтны	
				Албан тушаал	Овог нэр
А	1	2	3	4	5
Харьяа төсвийн байгууллагуудын дүн		**700.0**			
Засаг даргын тамгын газар		**700.0**			
Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл					
1	2023 онд ЗДТГ эзэмшүүлэхээр захирамж гарсан 5 эзэмших эрх бүхий 579,771 м2 газрыг санхүүгийн тайланд бүртгэж аваагүй байна.	0	Албан шаардлага	Дарга, нягтлан бодогч	М.Зоригт Ч.Батдорж
2	Баацагаан сумд болсон Говийн сумдын ЗДТГазрын ажилчдын дунд зохион байгуулагдсан спортын олон төрөлт тэмцээний оролцооны төлбөрийг нэмэлт санхүүжилтийн данснаас иргэн Д.Анхтуяагийн дансанд шилжүүлсэн байна. Энэ нь төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 12.1.4 дэх заалт, Төсвийн тухай хуулийн 16.5.5 дах заалтуудыг зөрчсөн байна.	700.0	Төлбөрийн акт	Дарга, нягтлан бодогч	М.Зоригт Ч.Батдорж
	Дүн	**700.0**			

Эх сурвалж: Төрийн аудитын байгууллагын зөрчлийн нэгтгэл

3.5.6 Төсөл хөтөлбөрийн үе шат, хүрэх үр дүн

Тус төсөл хэрэгжих хугацаанд нийт 8 хөтөлбөрийн арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр нийт 2,578,353.7 мянган төгрөгийн төсөв баталж, гүйцэтгэлээр 2,117,479.9 мянган төгрөгийг зарцуулсан байна.

Хүснэгт 15. Төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан */мянган төгрөгөөр/*

д/д	Хөтөлбөр, арга хэмжээ	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Биелэлт
1	**70106 ОН-ын гүйцэтгэх засаглалын удирдлага**	**1,214,916.40**	**1,048,063.40**	**166,853.00**	**86.3%**
	80101 Үндсэн үйл ажиллагааны зардал	605,807.40	568,224.00	37,583.40	**93.8%**
	80106 Баг, хорооны ҮАЗардал	122,831.10	116,027.50	6,803.60	**94.5%**
	80802 Ажил олгогчоос олгох тэтгэмж,	10,000.00	10,000.00	0	**100.0%**
	82201 Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийл	9,283.20	8,983.00	300.2	**96.8%**
	81102 Орон нутгийн нөөц хөрөнгө	51,000.00	38,323.20	12,676.80	**75.1%**
	81701 Байгаль орчныг хамгаалах, нөхө	396,494.70	290,701.50	105,793.20	**73.3%**
	82212 Хур хог хаягдал, орчны бохирдл	13,500.00	13,113.10	386.9	**97.1%**
	82310 Гамшигаас сэргийлэх сургалт,су	6,000.00	2,691.00	3,309.00	**44.9%**
2	**70105 ОН-ын өөрөө удирд ёсны байгууллага**	**209,049.60**	**187,938.30**	**21,111.30**	**89.9%**
	80101 Үндсэн үйл ажиллагааны зардал	184,516.60	163,803.90	20,712.70	**88.8%**
	80802 Ажил олгогчоос олгох тэтгэмж,	2,200.00	2,200.00	0	**100.0%**
	80825 Багийн ИНХ-ын дарны урамшуулал	22,333.00	21,934.40	398.6	**98.2%**

3	**Орон нутгийн зорилтот хөрөнгө оруулалт**	**625,790.10**	**478,549.10**	**147,241.00**	**76.5%**
	80904 Нийгмийн зориулалттай барилга	238,868.50	177,889.30	60,979.20	**74.5%**
	83401 ОНХС - Итгэлцүүрээр олгох	194,337.00	187,820.10	6,516.90	**96.6%**
	83402 ОНХС - Хайгуулын тусгай зөвшөөрлийн төлбөр	69.8	69.8	0	**100.0%**
	83403 ОНХС - Ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийн төлбөр	26,341.80	26,341.80	0	**100.0%**
	83405 ОНХС - Малын тоо толгойн албан татвар	132,360.90	52,616.00	79,744.90	**39.8%**
	83406 ОНХС - Бусад	33,812.10	33,812.10	0	**100.0%**
4	**72101 Жижиг дунд үйлдвэрлэлийг дэмжих**	**110,000.00**	**16,100.00**	**93,900.00**	**14.6%**
	82611 Жижиг дунд үйлдвэрийг дэмжих	110,000.00	16,100.00	93,900.00	**14.6%**
5	**71602 Эмнэлгийн тусламж үйлчилгээ**	**60,353.10**	**54,619.60**	**5,733.50**	**90.5%**
	80112 Нийтлэг үйлчилгээ	60,353.10	54,619.60	5,733.50	**90.5%**
6	**71802 Ерөнхий боловсрол**	**255,921.60**	**251,225.00**	**4,696.60**	**98.2%**
	80112 Нийтлэг үйлчилгээ	255,921.60	251,225.00	4,696.60	**98.2%**
7	**71801 Сургуулийн өмнөх боловсрол**	**45,978.70**	**40,590.00**	**5,388.70**	**88.3%**
	80112 Нийтлэг үйлчилгээ	45,978.70	40,590.00	5,388.70	**88.3%**
8	**71702 Соёл урлаг**	**56,344.20**	**40,394.50**	**15,949.70**	**71.7%**
	80112 Нийтлэг үйлчилгээ	56,344.20	40,394.50	15,949.70	**71.7%**
	Нийт	**2,578,353.70**	**2,117,479.90**	**460,873.80**	**82.1%**

Эх сурвалж: Өлзийт сумын Засаг даргын нэгтгэсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

4. АУДИТЫН ТАЙЛАН

4.1 Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1-д “Төрийн аудитын байгууллага аудитын дүнд үндэслэн дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргана.” гэж заасны дагуу Өлзийт сумын Засаг даргын 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх нэгтгэсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайланг танилцуулж байна.

Аудитын тайланд аудит хийгдэх байгууллага, түүний орчин, аудитад хамааралтай дотоод хяналт, нягтлан бодох бүртгэл, санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал, аудитаар илрүүлсэн буруу илэрхийлэл, түүнийг шийдвэрлэсэн байдал, дараагийн аудитаар анхаарах асуудал болон аудиторын дүгнэлт, дүгнэлтийн үндэслэлийг хураангуйлан толилуулав.

Аудитыг Баянхонгор аймаг дахь Төрийн аудитын газрын аудитор Б.Наранцэцэг гүйцэтгэж, хяналтыг ахлах аудитор М.Алтантуяа, дарга, тэргүүлэх аудитор Б.Мөнхбат нар тус тус хэрэгжүүлсэн.

2023 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийн тайланд аудит хийлгэх хүсэлтийг Өлзийт аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2023 оны 12 дугаар сарын 13-ний өдрийн 207 тоот албан бичгээр ирүүлсэн байна.

4.2 Материаллаг байдал

Төлөвлөлтийн болон гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр 2022 оны жилийн эцсийн санхүүгийн нэгтгэсэн үр дүнгийн тайлангийн үйл ажиллагааны зардлыг сонгож, материаллаг буруу илэрхийллийн эрсдэл “Дунд” гэж үнэлэн материаллаг байдлын түвшнийг 1.0 хувиар тогтоов.

Төлөвлөлтийн материаллаг байдлыг 2022 оны нэгтгэсэн үр дүнгийн тайлангийн нийт зардал 2,727,673.8 мянган төгрөгөөс 1.0 хувиар буюу 27,276.7 мянган төгрөгөөр, гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг төлөвлөлтийн материаллаг байдлын 70 хувиар буюу 19,093.7 мянган төгрөгөөр тогтоосон.

Тогтоосон төлөвлөлтийн ерөнхий материаллаг байдлыг гүйцэтгэлийн үе шатанд хянаж үзээд шинэчлэн тогтоох шаардлагагүй гэж үзсэн.

4.5 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт

Өлзийт сумын Засаг даргын харьяа төсвийн шууд захирагчийн санхүүгийн тайлангийн аудитаар “Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой 700.0 төгрөгийн 1 төлбөрийн акт тогтоосон. Тогтмол зардлын батлагдсан төлөвлөгөөг 93%-ийн гүйцэтгэлтэйгээр зарцуулж 24,456.7 мянган төгрөгийг орон нутгийн төсөвт буцаан төвлөрүүлсэн байна.

4.6 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

АДБОУС 4000.16-д нийцлийн аудитыг санхүүгийн тайлангийн аудиттай хослуулан хийх тохиолдолд аудитор аль стандартыг дагаж мөрдөхийг үнэлэх, нийцлийн асуудлын талаарх дүгнэлтийг санхүүгийн тайланд өгөх аудиторын дүгнэлтээс тусад нь салгах хэрэгтэй гэж заасан байна.

4.6.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор баталсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам”-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд холбогдох мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой зөрчил илрээгүй.

4.7 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт

4.7.1 Завсрын аудитын талаар

Тайлант хугацаанд завсрын аудит хийгээгүй болно.

4.7.2 Өмнөх аудитын мөрөөр авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний үр дүн

Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар 1 зөвлөмж хүргүүлсэн ба зөвлөмжийн хэрэгжилтийг сумын Засаг даргын 2023 оны 09 дүгээр сарын 27-ны өдрийн 173 тоот албан бичгээр ирүүлж хэрэгжилтийг тооцсон байна. Хэрэгжилт дараах байдалтай байна.

Хэрэгжилт дараах байдалтай байна.

Хүснэгт 16. Өмнөх аудитаар өгсөн зөвлөмж */ мянган төгрөгөөр/*

Үзүүлэлт	Өмнөх оны илрүүлэлт		Биелэлт		Биелэгдээгүй		Хэрэгжилтийн хувь
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Хувь
Зөвлөмж	1	0	1	0	0	0	100
Нийт	***1***	**0**	***1***	**0**	**0**	**0**	**100**

Эх сурвалж: Шийдвэрийн хэрэгжилт

4.8 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал

байхгүй

5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар нийт 61,391.5 мянган төгрөгийн 2 зөрчил[1] илэрсэнд алдаа зөрчлийг дахин давтан гаргахгүй байх 2 зөвлөмж өгсөн.

5.1 Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дараалаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

1. Төсвийн орлого бүрдүүлэлттэй холбоотой асуудал

Илрүүлэлт: Сумын төсөвт төвлөрөх татварын орлогыг 155,115.5 мянган төгрөгөөр давуулан биелүүлсэн ч орлогын нэр төрлөөр авч үзвэл иргэний орлогын татвар хураамж 7,033.2 мянга, бууны татвар 3,150.0 мянга, газрын төлбөр 4,731.7 мянга, газрын дуудлага худалдааны орлого 4,281.2 мянга, үл хөдлөх эрхийн хураамжийн татвар 1,080.2 мянга, малын тоо толгойн албан татвар 37,355.2 мянга, ус рашаан ашигласны төлбөр 60.2 мянга, түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашигласны төлбөр 3,000.0 мянган төгрөгөөр тус тус батласан төлөвлөгөө биелээгүй бөгөөд нийт 8 нэр төрлийн татварын орлогын 60,691.5 мянган төгрөгөөр тасарсан байна

Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 23 дугаар зүйлийн 23.8[2], Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5.1.3[3] дахь заалт, мөн үнэлгээ ба хуваарилалт гэсэн батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж:

Сумын төсөвт төвлөрөх татварын орлогыг үндэслэлтэй төлөвлөж, зарцуулах зөвлөмжийг хүргүүлэв.

2. Дотоод хяналт хариуцлагатай холбоотой асуудал

Илрүүлэлт: Өлзийт сумын Засаг даргын харьяа төсвийн шууд захирагчийн харьяа байгууллагуудын санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитаар нийт 700.0 мянган төгрөгийн зөрчил илэрснээс 700.0 мянган төгрөгийн 1 зөрчилд төлбөрийн акт тогтоож, 1 зөрчилд албан шаардлага өгсөн байна.

[1] Хүчин төгөлдөр үйлчилж буй хууль тогтоомжид харшлах байгууллага, түүний удирдлага, байгууллагад ажилладаг бусад хувь хүний санаатай болон санамсаргүй үйлдэл, эс үйлдэл.
[2] Сум, дүүргийн төсвийн татварын орлого дараах орлогоос бүрдэнэ
[3] жинхэнэ хэрэгжилтийн

Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 14.2.10[4] дахь заалтыг зөрчсөн бөгөөд "Нийцсэн бөгөөд зохистой байх" гэсэн батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж:

Харьяа төсөвт байгууллагуудын санхүү төсвийн үйл ажиллагаанд тавих хяналтыг сайжруулж, хариуцлагыг дээшлүүлэх, төсвийн сахилга батыг дээшлүүлж, өөрийн эрхлэх асуудлын хүрээнд дотоод хяналтыг хэрэгжүүлж ажиллах.

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг төрийн аудитын байгууллагад 2024 оны 09 дүгээр сарын 30-ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Байгууллагын нэр	Нийт зөрчил		Үүнээс									
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Албан тушаалтны тоо	Тоо	Дүн
Өлзийт сумын Засаг дарга	2	61,391.5					2	61,391.5				
Дүн	**2**	**61,391.5**					**2**	**61,391.5**				

4 өөрийн эрхлэх асуудлын хүрээнд дотоод аудитын үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх.